

«HUMO AIR» MChJ
bosh direktori vazifasini bajaruvchisi
R.F. Starostina ning

**HUMO AIR AVIATASHUVCHISINING YO'LOVCHILARNI TASHISH VA QO'SHIMCHA
XIZMATLARINI KO'RSATISH BO'YICHA SHARTNOMANING ASOSIY SHARTLARI**

1. Yo'lovchilarni havo transportida tashish va qo'shimcha xizmatlar ko'rsatish tashuvchi tomonidan ushbu Qoidalarga muvofiq yo'lovchi va tashuvchi o'rtasida tuzilgan havo transportida tashish shartnomasi asosida amalga oshiriladi.
2. Yo'lovchi chiptasi va bagaj kvitansiyasi, Yo'lovchi va uning bagajini (yukini) tashish va HUMO AIR aviatashuvchisining qo'shimcha xizmatlarini ko'rsatish to'g'risida Yo'lovchi va Tashuvchi o'rtasida shartnoma tuzilganligini tasdiqlovchi hujjatlardir.
3. Havo transportida tashish shartnomasi ommaviy shartnoma bo'lib, tuzilish usuliga binoan u rozilik to'g'risidagi shartnoma bilan bog'liq bo'lib, Tashuvchi tomonidan o'rnatilgan va Humo Air rasmiy veb-saytda e'lon qilingan "Humo Air" aviatashuvchisining havo transportida yo'lovchilarni tashish va qo'shimcha xizmatlarini ko'rsatish qoidalari (bundan keyin – "Qoidalar") ga muvofiq yo'lovchidan havo transportida tashish shartnomasi shartlariga rozi bo'lishlarini talab qiladi.
4. Mazkur shartnomaga muvofiq, Tashuvchi yo'lovchini chiptada ko'rsatilgan reys (parvoz)ni amalga oshiruvchi havo kemasida joy bilan ta'minlab, belgilangan manzilga yetkazish majburiyatini oladi, Yo'lovchi bagajni ro'yxatdan o'tkazgan taqdirda, bagajni belgilangan manzilga yetkazib berish va yo'lovchiga yoki u bagajni qabul qilishga vakolat bergan shaxsga topshirish majburiyatini oladi. Yo'lovchi bagajni ro'yxatdan o'tkazishda, shuningdek, bagajni tashish uchun belgilangan yo'l haqini to'lash majburiyatini oladi.
5. Havo transportida tashish, qo'shimcha xizmatlar ko'rsatish shartnomasini tuzishda, tashish hujjatlari rasmiylashtirilgan sanada amalda bo'lgan qoidalar, tariflar va boshqa yig'imlar qo'llaniladi.
6. Havo transportida tashish shartnomasi, yo'lovchining tashish qoidalari va shartlari, shu jumladan tarifni qo'llash qoidalari va shartlari bilan qabul qilinganligini va u yoki bu qo'shimcha xizmatlarni taqdim etish uchun roziligini tasdiqlovchi havo tashish va qo'shimcha xizmatlar narxi to'g'ri va o'z vaqtida to'langan paytdan boshlab tuzilgan hisoblanadi.
7. Ushbu shartlar "HUMO AIR" MChJ tomonidan "Humo Air" savdo belgisi ostida yo'lovchilar va bagajlar uchun ichki va xalqaro havo transportida tashish xizmatlarini ko'rsatishga taalluqlidir. Qoidalar Tashuvchi va Tashuvchi xizmatlaridan foydalanuvchi yo'lovchilarning huquqlari, majburiyatlari va mas'uliyatini belgilaydi. Aviakompaniyaning yuridik manzili: Toshkent sh., Yangixayot tumani, Chortoq ko'chasi, Sergeli aeroporti.

Tashuvchining nomi chiptada qisqartirilgan shaklda ko'rsatilishi mumkin. To'liq nomi va uning qisqartmasi Tashuvchining tegishli tarif ma'lumotnomalarida, tashish shartlari, qoidalari va jadvalida keltirilgan. Tashuvchining manzili chiptada tashuvchining birinchi qisqartirilgan nomi qarshisida ko'rsatilgan jo'nab ketish aeroporti bo'lishi kerak.

8. Ushbu shartnoma quyidagilar bilan tartibga solinadi:

- O'zbekiston Respublikasining qonun hujjatlari;
- Xalqaro havo transportida tashishga oid ayrim qoidalarni birlashtirish to'g'risidagi konventsiya (Varshava konventsiyasi, 1929);
- 1929 yildagi Varshava konventsiyasiga shartnoma bo'yicha tashuvchilar bo'lmagan shaxslar tomonidan amalga oshiriladigan xalqaro havo transportida tashishlariga oid ayrim qoidalarni birlashtirish to'g'risidagi qo'shimcha Konventsiya;
- Xalqaro havo transportida tashishga oid ayrim qoidalarni birlashtirish to'g'risidagi konventsiyaga o'zgartirishlar kiritish to'g'risidagi Gaaga protokoli, 1955 yil);
- 1929-yil 12-oktabrda Varshavada imzolangan va 28-sentabrda Gaagada tuzilgan Protokol bilan tuzatilgan xalqaro havo transportida tashishga oid ayrim qoidalarni birlashtirish

to'g'risidagi konventsiyaga o'zgartirishlar kirituvchi 1975-yildagi N1, № 2, 4-sonli Monreal protokollari. , 1955;

9. Ushbu tashish shartnomasining shartlari, agar charter shartnomasi shartlarida boshqacha qoida nazarda tutilgan bo'lsa, rejali tashishga ham, charter shartnomalari bo'yicha amalga oshiriladigan tashishlarga ham tatbiq etiladi

10. Ushbu shartnoma shartlariga muvofiq amalga oshiriladigan tashish va Tashuvchi tomonidan ko'rsatiladigan xizmatlarga tashish va xizmatlar uchun haq to'lash uchun qo'llaniladigan tariflar qoidalari, shuningdek Tashuvchi tomonidan belgilangan va ushbu shartnomaning bir qismini tashkil etuvchi tashish qoidalari qo'llaniladi.

11. Tashuvchining havo kemasida yo'lovchi o'rindig'i va yuk ko'tarish qobiliyatini bron qilish yo'lovchini havo orqali tashishning zaruriy shartidir. O'rindiqlarni bron qilish va aviachipta berishda yo'lovchi aloqa ma'lumotlarini (famiyasi, ismi lotin tilida, tashishda foydalanilgan shaxsni tasdiqlovchi hujjatning turi va raqami; jo'nash punkti va sanasi, belgilangan manzil, tarif turi va tarif paketi); yo'lovchining roziligi bilan, tashuvchi yoki uning chiptalarni sotuvchi vakolatli agenti ushbu yo'lovchi bilan bog'lanishi mumkin bo'lgan aloqa ma'lumotlari (elektron pochta manzili va (yoki) telefon raqami); fuqaroligi (millati) to'g'risidagi ma'lumotlar).

12. Pullik qo'shimcha xizmatlar ko'rsatish uchun elektron ko'p maqsadli hujjatni (keyingi o'rinlarda "EMD" deb yuritiladi) ro'yxatdan o'tkazish tashishni bron qilishda (maxsus talablari bo'lgan yo'lovchilardan tashqari) majburiy shart emas.

13. Qo'shimcha xizmatlar ko'rsatish va parvozlarning xavfsizligi talablariga muvofiqligini ta'minlash uchun EMD berish uchun yo'lovchi o'z familiyasini, ismini ko'rsatadi; chipta raqami; jo'nash sanasi, yo'nalishi va parvoz raqami.

14. Tashuvchi Yo'lovchi tomonidan talab qilingan transport va xizmatlarni hisobga oladi va majburiy taqdim etilgan yo'lovchining shaxsiy ma'lumotlari bilan aviachiptalarni rasmiylashtiradi. Tashuvchi bunday ma'lumotlarni oshkor qilmaslik va ularni qayta ishlash va saqlash uchun belgilangan barcha qonuniy talablarga rioya qilish majburiyatini oladi. Yo'lovchi o'zining shaxsiy ma'lumotlarini yo'lovchilarni bron qilish va ro'yxatdan o'tkazishning avtomatlashtirilgan tizimiga, boshqa avtomatlashtirilgan tizimlarga o'tkazishga rozi bo'ladi va Tashuvchi talab qilinadigan bronlash operatsiyalari, chiptalar va boshqa to'lov hujjatlarini barcha operatsiyalarni bajarishi keyingi chipta xizmati va tashish shartnomasi shartlarini rasmiylashtirishi shuningdek o'zgartirishi mumkin. Tashuvchi yo'lovchining shaxsiy ma'lumotlarini faqat davlat organlariga ularning so'roviga ko'ra jo'nab ketilayotgan, tranziti mo'ljallangan mamlakatlarning amaldagi qonunchiligiga muvofiq, shu jumladan, bunday uzatish shaxsiy ma'lumotlarning transchegaraviy uzatilishini tashkil etgan hollarda beradi. Shu bilan birga, ularning so'roviga ko'ra o'z xizmat topshirig'ini bajarish uchun yo'lovchining shaxsiy ma'lumotlari taqdim etilgan davlat organlari, agar ular jamoat manfaatlarini ko'zlab aniqlash uchun zarur bo'lgan shaxsiy ma'lumotlarni olgan bo'lsa, oluvchi sifatida qaralmasligi kerak.

15. Mazkur shartlar doirasida yo'lovchining shaxsiy ma'lumotlarini qayta ishlash deganda Tashuvchi tomonidan yuk tashish shartnomasi bo'yicha o'z majburiyatlarini bajarish doirasida, shuningdek shaxsiylashtirilgan ma'lumotlarni tayyorlash maqsadida amalga oshiriladigan har qanday harakat yoki harakatlarning majmui: yo'lovchiga tashuvchining xizmatlariga nisbatan takliflar, shu jumladan shaxsiy ma'lumotlarni to'plash, qayd etish, tizimlashtirish, to'plash, saqlash, yangilash, o'zgartirish, ajratib olish, foydalanish, uzatish, shaxsiylashtirish, blokirovka qilish, o'chirish, yo'q qilish tushuniladi.

16. O'rindiqlarni bron qilishda Yo'lovchi maxsus toifadagi yo'lovchilarni tashish uchun o'rindiq so'ralgan hollarda talab qilinadigan barcha qo'shimcha xizmatlar haqida Tashuvchini xabardor qilishi kerak (yo'lovchining harakatlanish imkoniyatlari cheklangan; ko'rish/eshitish funksiyasining pastligi (yo'qligi), yo'lovchining mustaqil o'zi yura olmasligi, yo'l boshchi it hamrohlik qilishi; yuqumli/virusli yoki boshqa kasallikning mavjudligi; 22 haftadan ortiq homiladorlik; hamrohsiz yo'lovchini tashish; hayvonlarni (qushlarni) tashish; sport anjomlarini tashish; belgilangan normadan ortiqcha yoki katta hajmdagi yuk mavjudligi, og'ir yuk; faqat samolyot sahnida tashilishi kerak bo'lgan bagajning mavjudligi), bu kabi ma'lumotlar

aviachiptani bron qilish va sotishda ham, tashishga qabul qilish va samolyot bortida xizmat ko'rsatish vaqtida ham hisobga olinadi. Maxsus toifadagi yo'lovchilar uchun joylarni bron qilish parvoz boshlanishidan kamida 5 kalendar kun oldin yoki tashuvchining rasmiy veb-saytida e'lon qilingan muddatlarda so'ralishi kerak. Tashuvchi ko'rsatilgan ma'lumotni olgandan so'ng, havo kemasining texnik imkoniyatlaridan kelib chiqib, tashishni ta'minlashning iloji bo'lmasa, 24 soat ichida yo'lovchiga tashishni rad etish to'g'risida xabar beradi.

17. Yo'lovchi va Tashuvchi o'rtasida shartnoma tuzilganligining dalili elektron yoki qog'oz shaklda rasmiylashtirilgan yo'lovchi chiptasidir. Tashish marshruti bo'ylab kelishilgan to'xtash joylari yo'lovchiga uning talabiga binoan berilgan chiptada ko'rsatilganlardir. Chipta unda ko'rsatilgan reys (parvoz) bo'yicha sayohat qilish uchun unda ko'rsatilgan sanada va faqat kimning nomiga berilgan bo'lsa, o'sha shaxsga amal qiladi. Barcha tashish tariflari va EMD maxsus tariflardir, shuning uchun Chiptalar va EMD tashuvchi tomonidan tasdiqlangan tarifni qo'llash va tegishli xizmatlarni ko'rsatish shartlarida belgilangan muddatlarda yo'lovchilarni tashish uchun amal qiladi.

18. Tashish shartnomasini tuzishda yo'lovchi aviachiptani to'lash uchun qo'llaniladigan yo'l haqi qoidalari bilan tanishishi hamda Tashuvchining qo'shimcha yig'implari, davlat boji, boj va aeroport yig'implari to'g'risida xabardor bo'lishi shart.

19. Yuk tashish shartnomasini tuzgan Yo'lovchi jo'nash, mo'ljallangan manzil va tranzit mamlakatlari davlat organlarining bunday tashish bo'yicha barcha talablariga rioya qilishi, kirish, chiqish va boshqa tegishli hujjatlarga (pasport, boshqa huquqiy hujjatlar, vizalar, tibbiy hujjatlar va boshqalar) ega bo'lishi kerak va aeroportga Tashuvchi tomonidan belgilangan vaqtda yetib borishi va parvoz oldidan barcha davlat rasmiyatchiliklarini bajarish uchun yetarli vaqtga ega bo'lishi kerak.

20. Yo'lovchi tashish yo'nalishining istalgan qismida o'zi uchun ajratilgan o'rindiqdan foydalana olmagan hollarda, u bu haqda tashuvchiining vakolatli agentiga murojaat qilib, tashuvchini xabardor qilishi shart. Agar yo'lovchi buni qilmagan bo'lsa, u o'zi uchun ajratilgan o'rindiqdan foydalanmagan reys jo'nab ketganidan so'ng, transport marshrutining barcha keyingi bo'limlari yo'lovchini xabardor qilmasdan bronlash tizimi tomonidan avtomatik ravishda bekor qilinadi.

21. Tashuvchi boshqa tashuvchilarning reyslari bilan ulanishlarni ta'minlash uchun javobgar emas.

22. Tashuvchi tijoriy muvofiqlikni hisobga olgan holda amaldagi jadvalga o'zgartirishlar kiritish, shuningdek, agar bu parvozlarning xavfsizligi shartlari, aviatsiya xavfsizligi va/yoki jo'nash, belgilangan manzil va tranzit mamlakatlari davlat organlarining talabidan kelib chiqsa chiptada ko'rsatilgan parvozni bekor qilish yoki kechiktirish, havo kemasining turini o'zgartirish, tashish yo'nalishini o'zgartirish, shu jumladan qo'nishni o'zgartirish yoki bekor qilish huquqiga ega. Bunda tashuvchi yo'lovchiga boshqa havo kemasida parvozni yoki boshqa transport turida tashishni taklif qilish orqali yo'lovchi va bagajni yo'lovchi uchun qulay va maqbul muddatlarda tashish uchun o'z vakolatlari doirasida barcha choralarni ko'rish majburiyatini oladi. Tashuvchining jadvalida, aviachiptada va boshqa hujjatlarda ko'rsatilgan parvoz vaqti kafolatlanmaydi va ushbu shartnomaning majburiy qismi emas.

23. Tashuvchi, havo kemasi jadvalini o'zgartirganda, havo tashish shartnomasi tuzilgan va bunday jadval o'zgarishi ta'sir ko'rsatadigan yo'lovchilarni xabardor qilish majburiyatini oladi, lekin yo'lovchi tashish xizmatini bron qilishda o'ziga tegishli aloqa ma'lumotlarini (telefon raqami, elektron pochta manzili va h.k.) ko'rsatmaganligi yoki yo'lovchining sayohat paytida noto'g'ri yoki mavjud bo'lmagan aloqa ma'lumotlarini taqdim etganligi sabab tashuvchining yo'lovchi bilan bog'lana olmaganligi holatlarida Yo'lovchini jadval o'zgarishi, jo'nash/kelish aeroporti o'zgarishi, reysning bekor qilinishi to'g'risida xabardor qilmaganligi uchun javobgar emas.

24. Yo'lovchini tashishga qabul qilishda yo'lovchi quyidagilarga majbur:

- tashuvchi tomonidan belgilangan vaqtda ro'yxatdan o'tish uchun kelish;

- barcha zarur va amaldagi hujjatlarni (pasport yoki shaxsni tasdiqlovchi boshqa hujjat, vizalar, zarurat bo'lganda, tibbiy ko'rik natijalari va boshqalar) taqdim etish;

- tashish uchun rejalashtirilgan barcha bagajlarini va yo'lovchining javobgarligi ostida havo kemasi bortida tashiladigan qo'l yukini ro'yxatga olish kassasiga ko'rsatish;

- hujjatlar, pullar, zargarlik buyumlari va qimmatbaho buyumlarni bagaj sifatida ro'yxatdan o'tkazmasdan o'zi bilan olib yurish;

- Tashuvchi tomonidan belgilangan me'yordan ortiq tashilgan bagajni, shuningdek, tashuvchining belgilangan tariflariga muvofiq maxsus pullik bagajni tashish uchun haq to'lash;

- parvoz oldidan xavfsizlik tekshiruvidan o'tish;

- samolyotga chiqish uchun tashuvchi tomonidan belgilangan vaqtda bort darvozasiga kelish;

- yo'lovchilar va bagajni tashishda tashuvchi tomonidan belgilangan qoidalarga rioya qilish, tashish paytida salon va parvoz ekipaji a'zolarining talablariga rioya qilish;

- qo'l yukini tashuvchi tomonidan belgilangan qo'l yuki miqdori, og'irligi va/yoki o'lchov me'yorida o'shsa, ro'yxatdan o'tgan bagaj sifatida tashish uchun topshirish.

25. Agar havo kemasi yo'lovchisi tashuvchining qoidalariga ko'ra haq to'lash majbur bo'lgan bagaj uchun haq to'lashdan bosh tortsa, Tashuvchi havo transportida tashish shartnomasini bekor qilishga haqli.

Shuningdek, Tashuvchi bagajni tashishni rad etishga haqli, agar bagaj:

- noto'g'ri qadoqlangan bo'lsa;

- havo kemasi, yuklar, boshqa bagaj, ekipaj a'zolari yoki yo'lovchilarga zarar yetkazishi mumkin bo'lgan tarkibni o'z ichiga olsa;

- samolyotning bagaj va yuk bo'limlariga joylashtirishga imkon bermaydigan o'lchamlari va/yoki og'irligiga (vaznga) ega bo'lsa;

- jo'nab ketish, tranzit va mo'ljallangan mamlakatlar tomonidan belgilangan cheklovlar, taqiqlar va xavfsizlik standartlariga to'g'ri kelsa.

Tashuvchi, shuningdek, agar parvozni amalga oshirayotgan havo kemasining bagaj va yuk bo'limlarida bo'sh joy bo'lmasa, Yo'lovchiga ortiqcha yukini tashishga ruxsat berishni rad etishga haqli.

26. Belgilangan joyga/to'xtash joyiga yetkazilgandan so'ng, yo'lovchiga tegishli bo'lgan ro'yxatdan o'tgan bagaj faqat bagaj yorlig'i egasiga beriladi. Agar raqamlangan bagaj yorlig'i uchun yirtib tashlash kuponini taqdim etishning iloji bo'lmasa, bagaj yo'lovchiga ushbu bagaj haqiqatan ham tashish uchun ro'yxatdan o'tkazilganligi to'g'risida guvohnoma taqdim etgan taqdirdagina berilishi mumkin.

27. Yo'lovchi havo transportida tashish shartnomasini, shartnomaning amal qilish muddati davomida istalgan vaqtda - yo'lovchiga yo'nalishdagi punktlardan birida o'rindig'i ajratilgan havo kemasi jo'nab ketishidan oldin bekor qilishga va tashish qoidalariga va tashish haqini to'lash uchun qo'llaniladigan tarifga muvofiq to'langan pulni qaytarib olishga haqli. Parvoz ixtiyoriy ravishda bekor qilingan taqdirda, yo'lovchidan jarima to'lovi (penya) undirilishi mumkin, uning miqdori tashish haqini to'lash uchun qo'llaniladigan tarif shartlariga bog'liq.

28. Tashuvchi quyidagi hollarda transport yo'nalishining istalgan nuqtasida yo'lovchini tashish shartnomasini bekor qilishga haqli:

- yo'lovchi tomonidan havo transportida tashishlariga taalluqli bojxona, chegara, sanitariya-karantin va boshqa talablar, jo'nash, jo'natish va tranzit mamlakat qonunchiligida belgilangan mo'ljallangan/tranzit mamlakatiga kirish uchun zarur bo'lgan hujjatlar buzilganligi;
- ro'yxatdan o'tish paytida ko'rsatilgan yo'lovchining shaxsini tasdiqlovchi hujjat ma'lumotlari, o'rindiqlarni bron qilish va chipta berishda ko'rsatilgan ma'lumotlar va hujjat o'rtasidagi nomuvofiqlik;
- yo'lovchining tibbiy hujjatlar bilan tasdiqlangan sog'lig'ining holati havo transportida tashish uchun alohida shart-sharoitlarni talab qilsa, yo'lovchining o'zi, boshqa shaxslar xavfsizligiga tahdid solsa va Tashuvchiga tashuvchining qoidalariga muvofiq boshqa yo'lovchilarga xizmat ko'rsatishga imkon bermasa;
- agar yo'lovchi hujjatlashtirilgan alkogol yoki giyohvandlik mastligi holatida bo'lsa va uning ruhiy va/yoki jismoniy holati tashuvchidan alohida yordam talab qiladigan bo'lsa, tartibsizliklar yuzaga keltirsa, boshqa yo'lovchilarga sezilarli noqulaylik tug'dirsa, o'zi, boshqa shaxslar va/yoki ularning mulki, aviakompaniyaning mulki, yo'lovchiga xavf tug'dirsa;
- yo'lovchining aviatsiya xavfsizligi talablariga rioya etishi uchun parvoz oldidan tekshiruvdan o'tishdan bosh tortishi;
- yo'lovchining havo kemasida o'zini tutish qoidalarini buzishi, parvozlarda xavfsizligiga yoki havo kemasida joylashgan odamlar hayoti yoki sog'lig'iga va mulkka zarar yetkazishga tahdid solishi;
- yo'lovchining tashuvchi tomonidan belgilangan vaqtda reysni amalga oshirayotgan havo kemasida ro'yxatdan o'tish yoki bortga chiqish uchun kechikib kelishi;
- yo'lovchining tashuvchining qoidalarida belgilangan talablarni bajarishdan bosh tortishi.

29. Yo'lovchi borish manzili belgilangan davlat organlarining tashishga oid barcha talablariga rioya qilishi, shuningdek, kirish, chiqish va boshqa tegishli hujjatlarga ega bo'lishi kerak. Belgilangan mamlakatga kirish rad etilgan taqdirda, yo'lovchining o'zi tashuvchiga yetkazilgan har qanday xarajatlar uchun javobgar bo'ladi va tashuvchi yo'lovchidan bunday rad etish natijasida qilingan barcha xarajatlarni undirishga haqli.

30. Tashish shartnomasi buzilgan taqdirda aviakompaniya javobgarligi chegaralari.

"HUMO AIR" MCHJ aviakompaniyasining reyslarida ("Humo Air" savdo belgisi ostida) Varshava konvensiyasi, unga qo'shimcha 1956 yilgi Gaaga va 1975 yilgi Monreal protokollari va O'zbekiston Respublikasi Havo transporti kodeksi bilan belgilangan quyidagi javobgarlik chegaralari qo'llaniladi:

- Yo'lovchining o'limi yoki sog'lig'iga zarar yetkazilganligi uchun 16,600 birlik maxsus qarz olish huquqi (SDR).
 - Yo'qolgan, shikastlangan yoki ro'yxatdan o'tib kechikkan bagajning kilogrammi uchun 17 ta maxsus qarz olish huquqi va faqat yo'lovchi tashish shartnomasini bajarish paytida qo'l yukini boshqarish imkoniyatidan mahrum bo'lgan hollarda ro'yxatdan o'tmagan bagajga (qo'l yukiga) nisbatan 332 ta maxsus qarz olish huquqi.
- Tashuvchining javobgarligi to'g'risidagi qonun hujjatlarida belgilangan barcha cheklovlar uning agentlari, xodimlari yoki vakillariga, shuningdek tashuvchi tomonidan transportni amalga oshirish uchun foydalanadigan har qanday shaxsga, shuningdek uning agentlari, xodimlari yoki vakillariga nisbatan qo'llaniladi.

Tashuvchining yo'lovchilar, jo'natuvchilar yoki qabul qiluvchilar bilan javobgarlikni kamaytirish bo'yicha har qanday shartnomalari haqiqiy emas. Tashuvchi amaldagi qonun hujjatlarida belgilangan chegaralarga nisbatan javobgarlik chegaralarini oshirish to'g'risida bitim tuzish huquqiga ega.

31. Tashuvchi bagajni tashishga qabul qilgandan so'ng uni yo'lovchiga bunday bagaj qaydda ko'rsatilgan joyda topshirilgunga qadar bagajning saqlanishi uchun javobgar bo'ladi.

32. Belgilangan javobgarlik chegaralaridan qat'i nazar, yo'lovchi ro'yxatdan o'tish vaqtida o'z bagajining qiymatini e'lon qilish va qo'shimcha yig'im to'lash yo'li bilan yukning yo'qolishi, shikastlanishi yoki kechikishi uchun Tashuvchining javobgarlik chegarasini oshirishi mumkin; Tashuvchi, tashish shartnomasining umumiy shartlariga muvofiq tashishni amalga oshirayotganda, maxsus muomalada bo'lish, ishlov berish va (yoki) xavfsizlikni talab qiladigan narsalar (ayniqsa, ro'yxatga olingan bagajda tashiladigan nozik, qimmatbaho yoki tez buziladigan narsalar) uchun o'z javobgarligini cheklashi mumkin. Yo'lovchilar pul, qimmatbaho buyumlar va hujjatlarni o'zlari bilan olib yurishlari va ularni bagaj sifatida topshirmasliklari kerak.

33. Agar Tashuvchining xatti-harakatlari tufayli reys kechiktirilgan yoki bekor qilingan bo'lsa yoki yo'lovchini o'rindig'i band qilingan reys bortiga joylashtirish rad etilgan bo'lsa, Tashuvchi o'z xohishiga ko'ra yo'lovchini muqobil transport bilan ta'minlash yoki mehmonxonaga joylashtirish, mehmonxonaga yetkazish uchun transport va ovqatlanish ko'rinishida qo'shimcha xizmatlar ko'rsatish majburiyatini oladi;

34. Parvoz kechiktirilgan taqdirda tashuvchi quyidagi kompensatsiyalarni taqdim etadi:

Kechikish vaqti	Kompensatsiya
2 soatdan ortiq, lekin 4 soatdan kam	Ichimliklar va gazaklar
4 soatdan ortiq, lekin 8 soatdan kam	Ovqatlantirish
8 soatdan ortiq	Mehmonxonada turar joy

35. Tashish shartnomasi buzilgan taqdirda aviakorxonaga shikoyat va da'vo arizalarini kiritish muddatlari.

Xalqaro tashish bo'yicha yozma da'volar Tashuvchiga (quyidagi hollarda) taqdim etilishi mumkin:

- Qabul qilingan bagaj shikastlangan yoki yetishmayotgan taqdirda - darhol, lekin zarar yoki yetishmovchilik aniqlangach, bagaj olingan kundan boshlab 7 kundan kechiktirmay;
- yetkazib berish kechiktirilgan taqdirda - bagaj qabul qiluvchiga topshirilgan kundan boshlab 21 kundan kechiktirmay;
- bagaj yo'qolgan taqdirda - havo kemasining belgilangan joyga yetib kelgan kundan yoki tashish tugatilgan kundan boshlab ikki yil ichida.

Ichki tashishlar uchun Tashuvchiga qarshi yozma da'volar olti oy ichida berilishi mumkin. Bu muddat quyidagicha hisoblab chiqiladi:

- bagajning yetishmasligi yoki shikastlanganligi, shuningdek, bagajni yetkazib berishda kechikishlar uchun kompensatsiya talablari bo'yicha - bagaj berilgan kundan boshlab;

- bagajni yo'qotganlik uchun kompensatsiya to'lash bo'yicha da'volar bo'yicha - bagaj belgilangan joyga yetib borishi kerak bo'lgan kundan boshlab;

- qolgan barcha hollarda - da'vo arizasi berish uchun asos bo'lgan voqea sodir bo'lgan kundan boshlab.

Bagaj yo'qolgan taqdirda, tashuvchiga nisbatan da'volar havo kemasi belgilangan joyga yetib kelgan yoki tashish to'xtatilgan kundan boshlab ikki yil ichida qo'yilishi kerak. Belgilangan muddatda yozma da'vo taqdim etilmagan taqdirda, tashuvchiga da'vo qo'zg'atilishi mumkin emas.

Tashuvchi da'voni ko'rib chiqishi va ariza beruvchini uning qanoatlantirilganligi yoki rad etilganligi to'g'risida uch oy muddatda, to'g'ridan-to'g'ri /aralash transportda yoki bir nechta

tashuvchilar ishtirok etgan tashish to'g'risidagi da'voga nisbatan – olti oy ichida va jarima to'lash to'g'risidagi da'voga nisbatan – 45 kun ichida xabardor qilishi shart.

Tashuvchi quyidagi hollarda yo'lovchining yoki uning qonuniy vakilining da'vosini qondirishni rad etishga haqli:

- yo'lovchi yetkazilgan zararni tasdiqlovchi zarur dalillarni taqdim etmasa;
- da'vo berish muddati tugagan bo'lsa;
- yetkazilgan zarar tashish shartnomasini bajarish natijasida sodir bo'lmagan bo'lmasa;
- zarar yo'lovchining bagajni noto'g'ri qadoqlashi natijasida yetkazilgan bo'lsa;
- bagajning shikastlanishiga yo'lovchining bagajidagi narsalar yoki moddalar sabab bo'lgan bo'lsa;
- zarar bagajni tashishda qonunlar, normativ hujjatlar, farmoyishlar, davlat organlarining talablariga rioya qilish zarurati natijasida va/yoki yo'lovchi tomonidan ularni bajarilmasligi natijasida yetkazilgan bo'lsa;
- zarar yo'lovchining bagaj tarkibiga Tashuvchining qoidalari bilan havoda tashish taqiqlangan narsalar yoki moddalarni kiritishi yoki yo'lovchining Tashuvchi qoidalarini buzishi natijasida yuzaga kelsa.

Agar bagaj e'tirozsiz qabul qilingan bo'lsa, agar boshqacha holatlar isbotlanmagan bo'lsa, u tegishli holatda va tashish hujjatiga muvofiq yetkazib berilgan deb hisoblanadi.

Havo transportida tashish bilan bog'liq bo'lgan da'volar da'vogarning tanloviga ko'ra - Tashuvchining joylashgan manzilida yoki Tashuvchining tashish shartnomasi tuzilgan organi mavjud bo'lgan joyda, belgilangan joyning tegishli sudiga qo'yiladi.

Belgilangan muddatda yozma da'vo taqdim etilmagan taqdirda, Tashuvchiga da'vo qo'zg'atilishi mumkin emas.

Havo transportida tashish bilan bog'liq tashuvchiga nisbatan da'volar tashuvchi joylashgan joyda, u orqali tashish shartnomasi tuzilgan - agentlik joylashgan hududning tegishli sudiga havo kemasi belgilangan joyga kelgan kundan boshlab yoki havo kemasi kelishi kerak bo'lgan kundan boshlab ikki yildan kechiktirmay yoki da'vogarning xohishiga ko'ra tashish to'xtatilgan kundan boshlab taqdim etiladi.